

PROPRIETAR DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA.

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
conform regulamen. de a-
pl. care a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Milă și dreptate!

Poliția Capitalei a zăpsit o bandă de schilaci cari, în ciuda legii, cerșiau pe străzile orașului. Nu întâmplător și nu mânați de foame. Ci sistematic, organizat, pentru câștig. Cei 200 erau împărțiți pe câprării, cu șefi și subșefi ca la armată; aveau un consiliu de administrație, în frunte cu un președinte; despre mersul întreprinderii se purta o pedantă contabilitate dublă. Și cum nici unul din societari nu se întorcea seara acasă cu mai puțin de 500 lei, este explicabil, că duceau cu toții un trai îmbelșugat, iar unii dintre șefi pot arăta averi respectabile.

Gazetele s-au repezit, cu aprigă lăcomie, la această pradă senzațională. Reporterii și-au pus la încercare toate resursele talentului și imaginației. Filmul scabros și respingător s'a depănat pe pagini întregi, cu titluri uriașe, cu chipuri și icoane, cu descrieri pitorești și comentarii pline de spirit.

Cititorul a fost încântat. Era ceva într'adevăr original și senzațional. Era și instructiv. Te învăța să fi atent când dai gologanul milei. Căci iată, unde se duce: la niște mizerabili de impostori; paraziți care se îngreșă și fac averi din dărnicia creștinească în suflute a rămas un val de mulțumire pentru triumful tardiv al legii. Cetățeanul strâns la pungă triumfă: avea dreptate să nu dea săracilor; se dovedesc doar toți derbedei, le-neși și mincinoși!

În altă pagină a aceleiași gazete se înghesiau „diversele” întâmplări ale zilei. Incendii, sinucideri, ciocniri de automobile, etc., un adevărat cimitir. Și tocmai în acea zi, se putea citi, între altele, groaznica tragedie a unui părinte nenorocit, care și-a omorât mai întâi cei doi copilași, apoi și-a curmat propria viață. Motivul? Mizeria. Decât să moară de foame, în chinuri lungi și cumplite...

Da, există mizerie! Multă. C.âncenă. Indescriptibilă. În gazete apar crâmpene din ea. Dar afară, în viață, ea geme și se târâie pe toate ulițele. În orașe mai multă; desulă însă și în cele sate care ar trebui să constituie, fiecare, o singură familie caldă, înfrățită, în care nimeni să nu simtă blestemul foamei și al frigului.

Nu totdeauna e chilavă, sau oarbă. Nici nu e goală totdeauna, sau murdară. Ci poartă strae, petecite și curate. Dar... are fața palidă, privirea stinsă, gândul chinuit, sufletul frânt. Să cerșească? Peste puțină! Există un sentiment de demnitate, care e mai tare decât viața însăși. Preferă să se stingă încet, neștiut de nimeni. Doi bătrânei, pe care-i vor găsi vecinii asfixiați, ori înghețați. Fată, care se aruncă în calea trenului. Voinic, alungat zile

dearândul dela ușile unde caută de lucru și pâne, care se transformă în fiară și ucide pe cine-i iasă în cale. Șolarii firavi și desculți, pe acest frig cumplit. Studenți cari își pierd anul, fiindcă n-au taxa de înscriere. Mici funcționari, cari îșiucid copiii nenăscuți, fiindcă n-au cu ce-i hrăni... Mizerie... mizerie îngrozitoare, infinit de variată, ucizătoare de trupuri și de suflete.

Treceți însă repede peste această pagină întunecată. Ea produce indispoziție. Întoarceți foaia. Veți afla minunății încântătoare și înălțătoare: cele mai noi creațiuni ale modei pariziene, recepții, festivaluri, serbări: lumină și mătăasă, risipă și huzur, banchete și desfrâu..

Toată viața și toată rânduiala noastră socială este o teribilă pagină de evanghelie, multiplicată și generalizată la infinit: aceea care vorbește despre Lazar cel sărac și bogatul cel nemulțumit. — Poate fi, pentru o societate, pentru o civilizație creștină ceva mai rușinos, ceva mai scandalos, ceva mai degradant decât priveștiștea continuă, universală a acestui contrast isbitor; decât existența paralelă a acestor extreme între care depărtarea este cât între cer și pământ? De sigur, nu! — Și totuși, da! Se poate. Există ceva și mai abominabil decât această realitate inspăimântătoare. Mai urât și mai inexplicabil. Este suverana indiferență cu care acceptăm această stare de lucruri născută din infernul păcatului. După două mii de ani de creștinism, ochiul iubirii noastre este învăluit în ceață: nu vede iadul care se agită între noi, cu noi împreună. Ne-am împăcat deabinelea cu imposibilul. Ne pare natural, inevitabil, ca unii fără voia lor, din simpla poruncă a unui destin fioros incarnat în ordinea socială pe care ne-am făurit-o, să crape de foame, să înghețe de frig, să scurme gunoaietele, iar alții să orbească lumea cu pompa nesăbuită, cu luxul exorbitant, cu câștigurile nenumărate și nemuncite pe care această fantastică „ordine” socială le permite și le produce.

Ei bine, miile de mizerabili, legiunile de desmoșteniți și declasați, nenumărații Lazari cari își târâie bubele și zilele la porțile feeric luminate ale capitalismului nostru, ale civilizației noastre mechanizate, care produce cantități imense de bunuri pentruca să le arunce în mare ori să le dea foc, aceștia sunt marii noștri acuzatori. Blestemele lor, ale celor striviți de urutul uriașului mecanism al civilizației noastre, se aud la cer. Fiindcă ei sunt prietenii, sunt frații mai mici ai lui Hristos. După vorba lui Bossuet, Hristos însuși suferă în ei. Și după cuvântul etern al Mântuitorului însuși, iadul va înghiți pe toți cei cari au trecut pe

lângă ei nepăsători, toată „civilizația” care i-a strivit, pe toți rabinii și pe toți „creștinii” care i-au lăsat lângă drum bătuți de toți tâlharii vieții moderne.

Ei ne vor acuza pe toți, de lipsă de iubire. Se tocește, par'că în noi, chiar și simțul de milă. Nu ne induioșază durerea, suferința, lipsa aproapelui. Sufletele se fac dure, impietrite. Musulmanul credincios dă o pătrime din câștigul său săracilor. Noi? — Și ce-i mila față de iubire? O fărâșă. Iubirea nu așteaptă să-i iasă ologul și orbul — de multe ori impostor — în cale, la târg, la biserică; ci caută pe cel nenorocit acasă, ridică și alină mizeria celor din jur, din sat, din mahala, pe care-i cunoaște și cari nu-și pot întinde mâna să cerșească. — Iubirea organizează marile acțiuni de ajutorare a celor nevoiași sistematic, în stil mare, pe parohie, pe eparhie, pe țară. — Cum stăm noi în privința aceasta?

Și chiar bine dacă am sta, tot e puțin, foarte puțin! Mai mult decât din milă ori caritate, individuală și organizată, iubirea noastră trebuie să se manifeste și valideze într'o mare acțiune de dreptate. Să ceară și să realizeze dreptatea socială, singura temelie a trăinicie și prosperării neamurilor. Să facă aută rânduială în această lume, unde lucrurile, poverile și bunurile să fie împărțite mai cinstit, mai drept. „Egalitatea” socialistă e o himeră nefirească și nefolositoare. Dar eliminarea extremelor, din jos și din sus, din scara articulată a organismului social, este o poruncă de dreptate și de viață.

Poruncă creștină. Cu orice jertfe, actuala rânduială trebuie înnoită și prefăcută în acest spirit. Așa se va naște o altă lume. „Dacă creștinii se vor hotărî să-și trăiască cu adevărat credința — vorba lui Clemenceau — se va revoluționa lumea întreagă”. Prin iubire și dreptate — va fi pace, ordine și progres!

Pentru unirea tuturor. An de an, în zilele de 18-25 Ianuarie, în Biserica Romei, și în toate Bisericile cari mărturisesc crezul ei se fac rugăciuni mai multe și oarecum mai cu căldură ca altă dată, pentru unirea tuturor creștinilor într'adevărată credință. Eminentă Sa Card. E. Tisserant, secretarul Congregației pentru Biserica Orientală, chemând pe toți Răsăritenii uniți la ținerea numitei octave de rugăciuni, se înțelege că ne cuprinde în aceea chemare și pe noi Românii uniți. — În legătură cu aceasta Ven. Ordinariatul al Maramureșului face cunoscut și rândutește ceea ce urmează:

„Gândul unei Octave de rugăciuni, cerute pentru zilele de 18-25 Ianuarie 1940, intră pe deantregul în spiritul și tradiția bisericii noastre. Suntem deci deplin încredințați că va fi îmbrățișat cu multă căldură de toți membrii Ven. Cler eparhial, ca și de întreaga obște

credincioșilor. Anunțată de mai înainte (din Duminica leproșilor) în cadre și cu îndemnuri potrivite, Octava aceasta poate face din zilele arătate — pe cari cade și sărbătoarea națională din 24 Ianuarie, a unirii — tot atâtea zile de mari sărbători sufletești. *Copilul de școală și peste tot tineretul*, alături de toți cari fac parte din *Reunțile marlane* și din *AGRU*, vor constitui în ele publicul, oarecum oficial, cărui nu se poate să nu i-se adaugă, măcar din când în când, și altă lume atrasă de puterea rugăciunilor, făcute pentru un scop atât de înalt.

Programul de amănunt al Octavei s'ar compune din *oficierea Cinstului Paraclis* în toate seriile, începând cu cea din prezintă (Mercuri în 17 Ianuarie) și cu împărtășiri colective masive, oferite la intențiunea Sf. Părinte pentru unitatea bisericii. Aceasta reclamă, firește, *liturghie de fiecare zi*, pentruca astfel Sf. *Euharistie* din sf. jertfă a altarului și, *Preasfânta Fecioară*, căreia îi închinăm Paraclisul — elemente comune și oarecum de legătură între biserica Romei și cea disidentă a Răsăritului — să constituie pivotul de întărire a gândului dumnezeesc al unirii tuturor și al unității bisericii. Pentru a se pune apoi în lumină țelurile Octavei și pentru a se putea aduce cât mai multe suflete la împărtășire, nu strică ca primul paraclis de inaugurare și eventual încă 1—2 (cu participanți mai numeroși) să fie însoțite și de *miti alocuțiuni* potrivite. Iar pentruca totul să fie bine încadrat și ca menirea Octavei de rugăciuni să fie mereu în lumină, se va rosti la sfârșitul ambelor servicii divine (Liturghie și Paraclis), înainte de deslegare, *următoarea rugăciune*, datând din primele veacuri creștine și sugerată de însuși Eminentisimul Cardinal Tisserant, care — la rândul său — a luat-o din Enciclica Sf. Părinte: „*Pomenește, Doamne, Biserica Ta și o scapă de toate relele, desăvârșind-o la căldura Inimii Tale iubitoare. Sfințește pe toți fiii ei și îi adună din cele patru părți ale lumii în împărăția ce le-ai gătit-o. Că a Ta este stăpânirea și puterea și mărirea în vecli vecilor*“. Înaintea acestei rugăciuni, introduse cu „*Domnul să ne rugăm*“, se va mai rosti câte un *Tatăl nostru* și *Nascătoare*,

în fruntea cărora se va pune îndemnul: „*Să ne rugăm pentru unirea tuturor și pentru unitatea bisericii*“.

Un alt gând sugerat de Eminentia Sa Cardinalul pentru această O tavă este de a se încerca în cursul ei o *organizare a nucleelor parohiale ale Operii pontificale pentru propagarea credinței*. Preoțimea înregimentată, în bună parte, în „*Uniunea misionară a Clerului*“ va căuta desigur să înceapă de pe acum această organizare, având țeluri perfect înrudite cu menirea Octavei. Iar începuturile de acum se vor desăvârși apoi cu răgaz pe viitor în măsura ce ideea va prinde“.

Dispozițiuni asemănătoare s'au dat și de ceilalți Preasfințiți Episcopi ai noștri, pentru eparhiile lor.

Pastoralia

Moralitatea preotului

Zăpada, acest admirabil simbol a tot ce e imaculat, acoperă coasta muntelui... La un moment dat, o pietricică se desprinde din stâncă și urmează legea gravitației. Se rostogolește. Și în decursul rostogolirii sale se tot mărește. Devine avalanșă. Câte nenorociri nu cauzează asemenea avalanșe... Care e cauza că s'a desprins pietricica din stâncă? .. Natura-și are legile sale. Sufletul omenească la fel.

În vremile de acum, dacă viața unui funcționar civil sau militar nu constă din altceva decât din aventuri sau din păcate notorii, lumea tace, sau de nu, îl scuză pe respectivul, provocându-se la fragilitatea naturii omenești, la mulțimea ocaziilor ce duc la păcat, și la altele de felul acesta, uitând că fiecare creștin, oricare fi el, este obligat să respecte morala. Aceasta pentru a nu păcătui în primul rând apoi pentru a nu sminti pe alții și pentru a nu compromite tagma căreia aparține.

Nu neagă nimeni, că și între preoți, pe lângă nenumăratele triumfuri și învingeri reportate de voință, abnegație și virtuți eroice, sunt și căderi. Pe lângă mulțimea acelor cari

rămân fideli misiunii lor — și marea majoritate a preoților cad în această categorie — sunt și din aceia cari, răpiți de sensualitate și de mândria ispitelor, cad. Și e foarte dureroasă această cădere. Dar să nu se uite că unsoșul Domnului, în ziua consacării sale, e tocmai așa de apăsător spre păcat și tocmai așa de expus pericolului de a păcătui ca ori și care alt muritor și cu toate acestea e nevoit să-și ispășească păcatul în mod mai grav decât oricare alt păcătos. Aceasta chiar dacă imediat după prima și poate unica lui cădere, va fi zis ca psalmistul: „*Doamne, Tu ai cunoscut căderea și sculara mea*“, sau „*Bene-mi este mie că m'ai umilit, ca să învăț îndreptările Tale*“.

După prima cădere se pot urma două căi. Cea dintâi și cea mai fericită e calea întoarcerii. Și în omnia această cale e rezultatul rugăciunii umilite și a grației dumnezeiești: „*am cunoscut că nu voi fi în alt chip înfrânat, de nu-mi va da Dumnezeu; și m'am rugat Domnului și m'am umilit înaintea Lui*“ (Înțeleptul Solomon) Învingerea în veci pilduitoare pe care a secerat-o sf. Augustin în luptă contra moravurilor sale ușoare; succesul obținut de un sf. Ignatie de Loyola, un sf. B roard în sufocarea pasiunilor; păstrarea inocenței până la moartea din partea unui Toma de Aquino, toate își au originea în grația atotputernică a lui Dumnezeu, pe care sfinții, cu un zel deosebit au chemat-o în ajutor, ziua și noaptea, înainte și după ispită, în singurătatea chiliei lor sau înaintea altarului Domnului. Și Domnul a arătat slugii or Sale, că în aceste lupte împotriva celui rău, nu-i lasă fără ajutor pe cei ce se încred în dânsul, dându-le întruajă asupra trupului, lumii și infernului.

De atunci decând Isus Hristos, prin moartea Sa cea de bună voie, a meritat pe seama noastră grația, cece înainte părea imposibil, acum este cu putință. De-atunci, acela care în sine e slab devine tare în Hristos, care-l fortifică prin darul său. „*Omnia possum in Eo qui me confortat*“ (Filip. 4, 13).

A doua cale ce poate fi urmată, după

□ □ Foia „Unirii“ □ □

Icoane finlandeze

„Cine pleacă și te lasă, e cuprins de jale grea“. — Aceste cuvinte ale lui Alexandru, adresate Moldovei, vor răsună în inima multor călători cari cercetează Finlanda, țara care azi a intrat în interesul viu al fiecărui om drept și nobil. Să ne fie învoit a da cetitorilor „Unirii“ câteva notițe culese cu prilejul vizitelor pastorale, repetate de mai multe ori.

Finlandezii, locuitorii Finlandei, cari i-au și dat numele întrebuițat la noi, fac parte din grupul cel apusean al familiei popoarelor uraltice. Astăzi în statul finlandez locuiesc cam vreo 3½ milioane de locuitori, printre cari la hotarul apusean al țării, lângă Marea Baltică, sunt Suedezi, la nordul țării sunt Laponi, iar amestecați printre Finlandezi locuiesc și vreo câteva mii de Ruși.

Limba finlandeză, strâns înrudită cu cea estonă, are 14 cazuri la declinație. În schimb îi lipsește pasivul care trebuie exprimat prin circumscieri. Literatura științifică începe de abia cu veacul al 18-lea, iar limba este bogată în poezii epice și lirice populare cu mult sentiment și haz. La universitatea din Helsinki, capitala Finlandei, este un depozit oficial al poeziilor finlandeze și a limbilor înrudite. Spre a aduna acele poezii, studenții academici călă-

toriau pe timpul vacanțelor mari prin Finlanda și țările înrudite. Dar erau foarte supravegheați din partea poliției rusești, care a și nimicit toate notițele studenților, uneori culese cu mari greutate. Astăzi limba finlandeză propriu zisă se extinde asupra Finlandei independente și asupra guberniei megieșe rusești Oloneș, deși acolo se vorbește un dialect finlandez, limba Carelică, numită așa după provincia Carelia.

Poporul finlandez are demult bună creștere școlară și este deosebit de ospitalier. Caracteristică îi este o foarte mare onestitate. Furtul era, cel puțin înainte cu vreo zece ani, necunoscut. Lângă ușa fiecărei primării, fie în orașe fie în sate, era o scândurică cu cuie. Cine găsea ceva, atârna obiectul găsit la scândurică și cine pierduse ceva, se ducea ziua următoare la scândurică primăriei, unde de obicei găsea obiectul pierdut. În mijlocul sălii de așteptare a gărilor era o masă cu mâncări și cu ceai. Fiecare oaspe mănca și bea și punca după aceea prețul pe farfuria de pe masă. Supraveghere nu exista. Poporul era crescut în deosebi pentru onestitate. Să dea Dumnezeu să nu se fie schimbat acel caracter al poporului care, împreună cu curățenia și rânduiala locuințelor, îi câștiga imediat simpatia tuturor străinilor musafiri.

Cuma țării este cam aspră. Câteodată la Sântă Maria Cea Mare cade zăpada și bieții oameni trebuie să taie spicurile secării încă nu cu totul coapte și a le coace apoi artificial în niște sobe numite „rige“.

Suprafața țării este mai presus de toate mlaștinoasă. De aceea Finlanda se și cheamă în limba locuitorilor săi „Suomi“, adică „Țara mlaștinilor“. Se dau oficial 35 de mii de lacuri numai malul apusean al Balticeii fiind șes. În interiorul țării sunt munți, dintre cari unul are o înălțime de 1250 de metri. În lacuri se găsește mult nămol cu fer. Industria finlandeză știe să scoată acel fer și să-l folosească nu se poate mai productiv. Mai ales în orașul Tammerfors industria ferului este foarte dezvoltată. Fiindcă lacurile ocupă mult din pământ iar nordul țării este acoperit cu păduri, locuitorii săvârșesc anevoe lucrările de agricultură. Rețeaua drumurilor de fer se dezvoltă acum foarte mult. Mai înainte, în pădurile nordice, căile cele mai bune erau cele făcute de renii, cari trăiesc în acea parte a țării. Bogăția Laponilor, cari locuiesc în ținuturile nordului finlandez, sunt tocmai renii. Ei formează în de obște și zestrea fetelor. Drumurile formate de reni erau folosite încă la începutul veacului prezent de soldați. În timpul din urmă însă guvernul a clădit șosele foarte bune pentru automobilele oaspeților cari, mai ales vara, călătoresc la nordul țării spre a se bucura de frumusețile verii nordice, cu zilele ei lungi și cu flora originală nordică, în mijlocul unui popor foarte cinstit și foarte bine crescut.

Înainte de războiul mondial, alcoolismul era boală necunoscută în Finlanda. Beuturile spirituoase se vindeau numai în farmacii și în puține bodegi concesionate în orașe mari. După

prima cădere, este cea a rostogolirii spre abis. Este calea perzării și a morții. Această regretabilă prăbușire se întâmplă atunci când slujitorul Domnului nu se luptă eroic împotriva ispitelor lui Bachus Venerei sau aurului, de obicei. Fără îndoielă, în fața acestei priveriștingerii plâng iar izdul saltă și se bucură. Acum se molinește a doua alternativă din afirmația lui Alfons de Lamartine: „Nimeni nu poate face mai mult bine sau mai rău decât preotul”, sau a lui Gabriel Palau: „Un om oficial face ori bine ori rău cât o mie”.

Și departe de statul grației, preotul continuă totuși a fi „ispravnicul tainelor Domnului”, deși Cartea Sfântă are cuvinte tari față de asemenea prori: „Maledictus qui facit opus Dei fraudulenter”. Din o asemenea ipostază cum va mai putea oare preotul să-și îndemne enoriașii cu sf. Pavel: „Imitatores mei estote, sicut ego Christi”?

Iar fama cea rea crește mergând: Eundo crescit fama. Superioritatea își amână intervenția și dușmanii bisericii jubilează. Filistii se bucură. Preotul se complăce în condamnabila impatie căci și-a pierdut z-lul. Și mai ales când nu sunt sporadice cazurile când nu se respectă regula: „... n'que aetate, n'que forma suspectam mul' erem' eug'at” — lumea generalizează și e convinsă că cel mai comod slujbaș al Statului e preotul, deși nu-și dă seama că a fi preot adevărat înseamnă tocmai contrariul. Înseamnă a munci din toate puterile pentru mântuirea sufletelor, înseamnă a avea un singur obiectiv în viață, o singură preocupare. O unică și continuă frământare: „Râvna casei Tale mă muncește”. O singură și supremă lege: Salus animarum suprema lex.

Mănecând dela câteva cazuri cunoscute, intelectualii noștri dela sate, cari ar trebui să fie pionierii acțiunii catolice și mâna cea dreaptă a preotului, nu arareori controversează pe tema comodității preotului și chiar asupra rostului său în societate! Dacă acești intelectuali sunt sinceri și nu sunt ei înșiși certați cu morala sau personal cu preotul pe vre-o temă de hegemonie locală, câteodată au dreptate. Căci în-

tr'adevăr a consimți și a continua să fii preot apatic și lipsit de orice însuflețire pentru cauza Domnului înseamnă a refuza societății aportul ostentiv al tale atât de necesare. Ostentivii la care prin însuși faptul consacrării tale, de bună voie te-ai angajat.

Acei ce vor avea prilejul să se convingă că sunt și preoți învechiți în păcate, avalanșe rostogolite din regiunea alpină a castității, în adâncul prăpastiei să-și zică, cu sf. Bernard: „Azi a păcătuit fratele meu, vai sârmanul de mine, poate ca mâine să păcătuiesc eu”, și să nu uite a aplica din când în când câte-o Liturgie pentru fratele lui. Ce plin de merite și vrednic de răsplată va fi acest gest! Mult poate ajuta rogăciunea cea fierbinte a dreptului.

Spuneam la început că natura și sufletul omului își au legile sale, întrebând de ce s'a desprins pietricica din stâncă...

Este cert că dacă cineva și-a pătat statul său preoțesc, cauza nu e nici debilitatea naturii lui, nici mărimea ispitei ci lipsa grației. Iar grația pentru aceea a lipsit, fiindcă respectivul nu s'a rugat.

În noaptea în care a fost vândut Isus, și a dogănit apostolii — contrar obiceiului. Sau — văzând că nu sunt constanți în rugăciune: „... așe, n'ați putut priveghia un ceas cu mine...” (Matei 26 40).

Păr. Aurel Aldea

Solemnitate Capitulară în Oradea.

În ziua de 31 Decembrie 1939 s'a făcut, în catedrala noastră din Oradea, cu impresionantă solemnitate, înscăunarea noului *prepozit capitular*, în persoana distinsului și atât de apreciatului canonic *Augustin Maghiar*. Toți membrii Ven. Capitlu au celebrat, mai întâi, o sfântă liturghie, pontificând *I. P. S. Sa Valeriu Traian*. La sfârșitul slujbei, s'a făcut instalarea.

Excelența Sa Episcopul, într-o cuvântare arată istoricul înființării Capitlului Catedral care e cel mai vechiu din provincia noastră bisericească. Arată seria canonicilor și binefacerile pe cari le-au adus aceștia bisericii, atât

pe teren bisericesc cât și național. În cei 162 ani de când există, Capitlul diecezan a avut 55 membri deosebit de distinși. Dintre aceștia au ajuns unul Metropolit, (*I. Vancea*) iar 7 episcopi diecezani.

Aduce apoi simțite mulțumiri celor trei membri ai Capitlului ieșiți acum la pensie, pentru toată munca depusă spre binele bisericii, dorindu-le sănătate deplină până la adânci bătrânețe; îi roagă ca și de aci încolo să stea în ajutor la conducerea Eparhiei. După aceasta se citesc decretetele de numire și fiecare își ocupă locul destinat.

Tot cu această ocazie sunt instalați și canonicii onorari *Rev. Dr. Nicolae Flueș*, directorul Liceului „S. Vulcan” din Beiuș, *Rev. Sabo Cornel* directorul Școlii Normale diecezane, *Rev. Francisc Hubic* Decanul Academiei Teologice. Sunt de remarcat cuvintele pe cari Ex. Sa Episcopul le-a adresat: „Primiți aceste diplome și, pe lângă sincera noastră felicitare, Vă rog ca distincția aceasta să Vă mărească zelul; și vă binecuvintez, rugând pe bunul Dumnezeu să vă dea putere ca să dați o adevărată educație creștinească viitorilor noștri intelectuali, tinerilor cari vi se încredințează pentru educație și instrucție. Și cum aceste școli în trecut au fost steaua care a condus neamul la întregirea națională, așa pe viitor să fie steaua care va conduce neamul la unire în credință, ca toți să ne putem mântui, îndeplinindu-ne conștiincios datoria față de bunul Dumnezeu și aproapele, să ne facem părtași darurilor pe cari ni le-a câștigat Isus Hristos Dumnezeu omul”.

Urmează răspunsul *Il. S. Augustin Maghiar* noul prepozit, care mulțumește pentru marea demnitate la care e ridicat și la care n'a râvnit niciodată, pe care însă se va sili să o îplinească cât mai bine.

Urmează *instalarea noilor canonici*: *Rsm. Vasile Barbul*, *Dr. Coriolan Tămăian* și *prof. Teodor Matei*. La urmă *Rsm. Vasile Barbu*, în numele noilor canonici, mulțumește Ex. Sale pentru încrederea arătată față de ei. Cere ca bunul Dumnezeu să binecuvinteze munca lor

războiul cel mare guvernul, fiind independent de Rusia, a voit să introducă abstenența absolută. Dar consecința a fost fabricarea rachiiului în multe case private și o multime de bețivi îmbâmbând beți pe uliță. — Legea a trebuit schimbată.

Domeniul limbii finlandeze este foarte mare. El se întinde la răsărit până la Urali, cel puțin în felurite dialecte. Spre sud limba finlandeză stăpâna până la capitala Rusiei; până la Moscova. Numele însuși al orașului este de origine finlandeză și înseamnă „apă turbure”, care într'adevăr se găsește într'acel afluent al Volgei care trece prin orașul țarilor.

Cu creștinismul catolic poporul finlandez a făcut cunoștință prin mijlocirea neguțătorilor. Persecuțiunile păgânilor au silit pe creștini să ceară ajutor dela Suedezii catolici. Aceștia au și venit într'ajutorul crucii lui Hristos în trei cruciade. Prima cruciadă a fost condusă de însuși sfântul rege Eric la 1154, însoțit de cel mai bun prieten al său, de sfântul episcop Henric din Upsala. A doua cruciadă a avut loc sub conducerea lui Berger I.ri în 1250, a treia în 1293, mai ales împotriva păgânilor din Carelia. După un secol Finlanda întregă a devenit catolică. Epoca de înflorire a creștinismului său a fost între secolul 13 și al 16-lea. În acel răstimp găsim numele studenților finlandezi pomeziți cu laudă la universitățile apusene. Singura eparhie a Finlandei a fost cea de Abo cu reședința episcopului la Konstö. Dintre ci- surile religioase erau reprezentate în Finlanda:

franciscani, dominicani și ordinul sfintei Brigita, cu câte o ramură masculină și feminină. Protestantismul intră în Finlanda, ca în Suedia, prin Gustav Wasa. Prin Suedia intrase în Finlanda creștinismul și unise astfel, țara fostă odinioară păgână, cu o țară catolică. Care era cultura adusă aci de catolicism, asta o arată catedrala catolică de Abo, deunăzi restaurată de guvern și vizitată de cardinalul Van Rossum. Protestantizarea violentă a nimicit multe lucruri de artă. Odăjdile preoțești și vasele liturgice se întâmplă să fie confiscate. Și din odăjdile astfel acaparate își făceau curtisanii și curtisanele haine de lux pentru plăcerile lor. Dintre franciscani, unii preoți au fost chiar spânzurați pentru statornicia lor în credința catolică. Totuși, încă o sută de ani au mai fost catolici în interiorul Finlandei, măcar că atâția dintre ei își plăteau credința cu viața. Mănăstirile ordinului Sf. Brigita au rămas catolice până la moartea călugărițelor. Unii tineri finlandezi studiau totuși la Braunsberg sau în colegiul germanic la Roma, spre a se pregăti pentru apostolatul catolic în patria lor. După victoria Suediei în războaiele cu Polonia a dispărut însă orice speranță omenească pentru catolicism.

După ce regele suedez Gustav III dăduse țării sale o constituție, dar fără să țină seama și de Finlanda, această se supuse de bună voie Rusiei ca un stat deosebit, unit cu Rusia numai prin unire personală. Dar deși Alexandru I făcuse chiar jurământ că va respecta toate drepturile țării, ele fură din ce în ce mai mult re-

strânse. Camera finlandeză s'a întrunit numai odată. În 1909 a fost numit un guvernator general rusesc asupra Finlandei, cu puteri nelimitate, cu toate acestea poporul și a păstrat naționalitatea sa, mai ales din cauza iubirii fierbinți a țării sale. Mulți Finlandezi emigrează în străinătate, chiar și în America îndepărtată, iar de acolo trimiteau bani sau aduceau bani pentru binele țării lor dragi. Care dragoste se vedește în imnul lor național.

Libertatea conștiinței în Finlanda este deplină. Un concordat până acum nu s'a încheiat. Totuși, după câștigarea independenței, guvernul finlandez a fost cel dintâiu care a trimis o delegație specială la Sfântul Părinte, spre a-l vesti neatârănarea dobândită, și Sfântul Scaun a fost întâia putere care a recunoscut libertatea Finlandei.

Pentru cele două mii de catolici lucrează acum unsprezece preoți în Finlanda, dintre cari trei sunt indigeni, ceilalți olandezi. Biserici catolice sunt numai la Helsinki, Terijoki, Wipururi și Abo (Turcu). La Helsinki și Wipururi Suro-rile olandeze țin școli primare și internate de fete catolice. Ierarhia catolică nu este încă reînființată. Finlandezii catolici îi cârmuește un vicar apostolic. — Dumnezeu să apere bravul popor finlandez de nepasta sovietică!

Pr. Felix Wiercinski S. I.

Citii și răspândiți „UNIREA”

și să-le ajute în sarcina încredințată. Cere ajutorul tuturor credincioșilor ca prin rugăciune și dragoste să le ușureze munca.

Ceeace mulțimea credincioșilor va face cu dragă inimă, dorind noilor demnitari mulți și fericiți ani!

„Roma, centru activ al diplomației“.

Sub acest titlu, d. Pamfil Șeicaru publică, în „Curentul“ său din 6 Ian 1940, un nou articol cât se poate de remarcabil. Pune în lumină rolul covârșitor pe care îl are Roma în pregătirea și îl va avea la încheierea păcii mondiale. Activitatea excepțională a Vaticanului, susținută și de politica Dnui Mussolini, obligă pe toți să-și aibă privirile ațintite spre Cetatea Eternă și să-și concentreze acolo principalele griji diplomatice.

Articolul subliniază mai întâi importanța faptului că președintele Statelor Unite, d-nul Roosevelt, a acreditat un reprezentant oficial al său pe lângă Sfântul Scaun, reluând astfel raporturile întrerupte la 1870. Încredințarea de reprezentant a dat-o unui prieten al său, dnul Miron Tylor, cărui i s'a dat „o anume misiune“. Dar ce altă misiune ar putea să aibă prietenul d-lui Roosevelt — se întreabă d-nul Șeicaru — decât de a secunda pe Papa în sforțările pe care le face pentru pace? Importanța acestor sforțări ale Vaticanului, d. Șeicaru o apreciază apoi precum urmează:

„Spiritualul se ridică împotriva dominației materiei, împotriva acestei sălbătăcii a omului prin cultul forței, care se situează dincolo de bine și rău, atunci când își arogă dreptul de a dispune de viața și de moartea unei națiuni în neputință de a se apăra cu singurele ei mijloace contra unei mai puteri.

„Într'adevăr Papa este azi interpretul aspirațiilor umanității chinată de nesiguranța continuă în care este constrânsă să trăiască. Dar Vaticanul nu s'a mărginit numai la declarații, la exprimarea unor mângăietoare deziderate, a pornit la acțiune.

„De mult diplomația Vaticanului nu a fost așa de activă, nu a afirmat un spirit de curajoasă inițiativă ca acum.“ — Scotind, acum, că „așa cum a venit războiul ca un trăsnet din senin, așa va veni și pacea“, e limpede că trebuie să ne pregătim de pace în aceeași măsură ca și de război. De aceea: „la Roma să fim mai prezenți, mai activi ca ori unde!“

Știri mărunte

Administrația „Unirii“ roagă stăruitor pe domniile abonați carti s'ar găsi încă în restanță cu plata abonamentului pe trecut, să se grăbească a-și împăca conștiința, trimițând fără întârziere sumele ce ne datorează. Foata trăiește exclusiv din abonamente, carti și dacă se încasează toate numai cu greu pot acoperi cheltăile de tipar, în continuă creștere. — Îi rugăm să creadă că suntem destul de măhniiți când ne vedem siliți a repeta de atâtea ori aceste apeluri și am rămânea cu totul dezolați dacă ne-am vedea nevoiți a recurge și la alte mdsuri mai costisitoare și mai supărătoare. Dorim și sperăm să nu fie cazul!

Indulgențe plenare în eparhia Oradea. La temeiul facultăților speciale primite dela Sfântul Scaun, I. P. S. Valeriu Traian al Orăzii va împărtăși clerului și credincioșilor eparhiei binecuvântarea apostolică împreună cu indulgențe plenare la următoarele sărbători ale anului 1940: Anul Nou, 1 Ianuarie; Rusali, 16 Iunie; Nașterea Preacuratel. 8 Septembrie

și Sf. Nicolae, 6 Decembrie. — Condițiunile pentru dobândirea acestor mari doruri sufletești sunt cele obișnuite: mărturisire și cuminecare; intențiunea de a dobândi indulgența pentru sine ori pentru vreun suflet din purgator; Tatăl Nostru, Născătoarea, Marire... recitate de 6 ori, în comun, la sfârșitul liturghiei, la intențiunea Sfântului Părinte.

Nou consultor la Congregația Orientală. Sfântul Părinte a numit consultor la acest suprem for al bisericilor răsăritului pe Arhiepiscopul Smets, care a fost lungă vreme delegat apostolic în Iran. Noul consultor este un profund cunoscător al problemelor bisericesti orientale și se bucură de mare prestigiu și în fața disidenților din răsărit. De aceea, de activitatea lui se leagă mari nădejdi.

Schimbări în episcopatul răsăritean În locul de curând decedatului Chrysostom Papadopoulos, a fost numit patriarh al Atenei fostul episcop de Taurizunt Chrysanthos, care, scos din scaun pe vremuri de către guvernul Kemalist, a fost în timpul din urmă delegat al bisericii grecești pe lângă patriarhia din Constantinopol. — Și Patriarhia armeană ortodoxă a Ierusalimului are titolar nou. În locul patriarhului decedat Targom Kishkan, a fost ales ep. Masrob Neshanian. — Patriarh ortodox al Alexandriei a fost desemnat fostul mitropolit de Leontopolis, Chrysophor II.

Crește scumpetea Fenomenul e văzut și simțit de toată lumea. Specialiștii l-au concretizat în cifre și procente care dau și mai mult de gândit. Dacă se ia costul vieții din August 1916 la 100, în Decembrie 1939 indicele se ridică la 4569, față de 3987 în Decembrie 1938 și 4518 indicele pe Noembrie 1939. Deci, în interval de un an viața s'a scumpit cu 15%, iar față de luna precedentă cu 2%. Salariile au rămas pe loc. Desechilibrul în gospodăria lefegilor e inevitabil. — Se pornise, cu destul sgomot, o campanie împotriva speculei. Ea se vedește neputincioasă. Mai mult: în multe părți ea lucrează cam anapoda. Fixează, adică, la un nivel prea scăzut prețurile produselor țărănești, fără a putea opri creșterea prețului mărfurilor cumpărate de țărani. Efectele, cele psihologice în primul rând, nu pot fi cătuși de puțin mângăietoare!

Congresul Surorilor de Caritate. Nu de mult *Surorile de Caritate din Belgia* s'au întrunit la Bruxelles, sub prezidenția Em. Sale Card. Van Roey, în congres anual. Cu acest prilej prof. Mastriaux a ținut o conferință despre demnitatea omenească. Numitul conferințiar le-a legat de suflet Surorilor de Caritate să fie mereu stăpânite de ideea înaltă despre cinstea deosebită ce a făcut-o Dumnezeu fiecărui om prin aceea că l-a chemat la viață, l-a răscumărat prin pătimirile lui Hristos-Domnul și-l sfințește prin harurile Sf. Spirit, pentru a-l ferici apoi în împărăția cerurilor. — Idee de care sunt într'adevăr stăpânite toate adevăratele mirese a lui Hristos nu numai din Belgia, ci de pe întreg rotogolul pământului.

Pornografia pusă la punct. Poliția din New-York anchetând o casă de editură din Brooklyn, a aflat tipărituri pornografice în valoare de 20 000 dolari, pe cari le a și sechestrat numaidecât. Pentru a ie căra la poliție au fost necesare trei camioane strașnice. Denunțul la poliție l-a făcut președintele „Asociației catolice americane pentru apărarea împotriva viciului“. În motivarea acestui denunț se spunea că o seamă de vânzători a tipăriturilor acestora a molestat mereu lumea venită la New-York cu prilejul expoziției mondiale aranjate acolo.

Telefonul „Unirii“

Chităm mai jos, cu mulțumită, primirea următoarelor abonamente:

Pe anul 1939: I. P. S. S. Dr. Ioan Bălan, Lugoj Lei 500.

Câte 200 lei, pe 1940: A. Pașca, Gherla; G. Beniș, Vadul lui Carol II; D. Ciobotaru, M. Văratec; Dr. E. Tătar Deva; V. Diaconescu, Bu urești; Ștefan Pop. Caranș-beș; V. Gherghely, Ghimeș-Făget; E. Boga, Teocul de jos; I. V. Atbini, Zlatna; M. Hurdaciu, Cluj; A. Rusu, Ocnița; Of. Paroh. Sănnicolaul mare; Of. paroh. Năsăud; Of. paroh. Călăcea.

Câte 200 Lei pe 1939: Of. Paroh. Ghirișul de Criș; Of. Paroh. Ardan; Of. Paroh. Izvin; Of. Paroh. Craiovorț; Of. Paroh. T-rcia; Of. Paroh. Romuli; Of. Paroh. Vetiș; Of. Paroh. Beiuș; Of. Paroh. Bechiș; Of. Paroh. Bistrița; Of. Paroh. Romano-catholic Galați; Of. Paroh. Vama; Of. Paroh. Ghențea; Of. Paroh. Rogoz; Of. Paroh. Cihou; Of. Paroh. Zorlentul-Mare; Biserica gr. cat. Aghireș; Of. Paroh. Sanovit; Of. Paroh. Sărănaș; Of. Paroh. Satul Nou de de sus; Of. Paroh. Silagban; Of. Paroh. Rebrisoara; Of. Paroh. Hunedoara; Of. Paroh. Bouțarul de sus; Of. Paroh. Bunești; Of. Paroh. Bădăci; Of. Paroh. Sfârnaș; Gr. Ciunereț, Prisop; I. Bucur; Dr. Aug. Bardasy, Timșoara; M. Simonetti, Sibiu. — Ioan Ciobanu, Prodănești Lei 100.

Alte sume:

Of. Paroh. Buza Lei 1000 pe 1934—1938; Of. Paroh. Vârșolț Lei 400 pe 1937—1938; Of. Paroh. Naștală Lei 350 pe 1937—1938; Of. Paroh. Manic Lei 200 pe 1938; Of. Paroh. Vărădia Lei 200 pe 1938; Of. Paroh. Bărbăntu de sus Lei 300 pe 1937—1938; Of. Paroh. Șeitină Lei 400 pe 1938—1939; Of. Paroh. Agriș Lei 200 pe 1938; Of. Paroh. J. bei Lei 200 pe 1938; Of. Paroh. Florești; Of. Somes Lei 200 pe 1938; P. Sociu, Turda Lei 600 pe 1936—1938; A. Sabău, Gheorgheni Lei 500 până la 1 Iunie 1938; I. Șurany, Sisești Lei 200 pe 1937; V. Mody, Șmeul Sivanier Lei 400 pe 1938—1939; C. Manu, Boreni Lei 200 pe 1938; Gavril Ivascu, Călnesti Lei 300 pe 1938 până la 1 Iunie 1939; G. Ivascu, America Lei 850 din 1 Iunie 1939 până la 30 Iunie 1940; M. Șerban Sighet Lei 1000 pe 1934—1938; Dr. G. Rusu, București Lei 200 pe 1937; G. Șinca, Cristelec Lei 400 pe 1937—1938; Gr. Baota, Criseni Lei 809 pe 1936—1938; Emil Gordon, Manic Lei 600 pe 1936—1938; Micu Tertulian, Feldioara Lei 200 pe 1938; D. Rosu, Săncăuș Lei 400 pe 1937—1938; T. B. hățel, Oradea Lei 400 pe 1939—1940; E. Bran, Sighet Lei 200 pe 1939 și ser. I 1940; I. Bera, Bismarighiuza Lei 500 pe 1938—1 Iunie 1940; Of. Paroh. Smeța Mare Lei 200 pe 1939—1 Oct. 1940.

Câte 100 lei, pe sem. I 1940: A. Belca, Solovăstru; P. Rusu, Pecica Română, Gr. Mănoș.

Administrațiunea Centrală Capitulară — Blaj

Concurs

Se aduce la cunoștință, că pe ziua de 1 Martie c se află vacant la „Moara fundațiunii Lad-y“ din Petrisat un loc de *prim morar* și două locuri de *morari*. Reflectanții cari doresc să ocupe aceste locuri:

1. Să fie români de naționalitate; 2. Să înainteze cerere în scris, la Administrațiunea Centrală Capitulară din Blaj până la data de mai sus; 3. Să aibă pregătire specială pentru morar și să fie cel puțin absolvenți ai cursului primar.

Ca remunerație vor avea toți 3 (prim-morar și morari) 16% în natură, din vama morii (grâu, cucuroz și urlulală). Prim morarul va mai avea:

1. locuință în natură; 2. lumină și 3. lemne pentru încălzit, anual, 4 care, ce se vor da din pădurea fundațiunii în fiecare toamnă.

La intrarea în serviciu se recere, ca să depună la Administrația Centrală Capitulară garanție în numerar, libel de bancă de prima banitate sau altă garanție acceptabilă: Prim-morarul de circa 20 000 Lei iar morarii de câte 10.000 Lei, cari garanții vor rămânea în grija Administrației Centrale Capitulară pe tot timpul cât vor fi în serviciul numitel mori.

Pentru orice nereguli, stricăciuni sau pagube cauzate susnumitel mori din vina angajaților, vor răspunde personal fiind obligați la totală despăgubire.

Blaj, la 10 Ianuarie 1940.

ȘT. CIUFUDEAN
adm. delegat

1-3

Citiți și răspândiți

„UNIREA“